

handling igjen, vilde den i det Mindste ikke blive mindre skarp end den Gang. Det ærede Medlem henviste ogsaa til det foreliggende Forslag og takkede Ministeren for den Tid, der er anvendt derpaa. Ja, det er jo ganske naturligt, at det ærede Medlem fra sit Standpunkt gjør det; men det er lige saa naturligt, at vi Andre, der staa paa et andet Standpunkt end han, ikke kunne finde, at det foreliggende Forslag, hvad enten man ser paa det, som det forelaa fra Ministerens Gaand eller som det nu foreligger fra Landsstingets, har anvist nogen Vej, ad hvilken der kan bygges en Bro over Modsætningerne. Og naar den ærede Minister ogsaa syntes at have Vanskelighed ved at forstaa den Stilling, som jeg tilraadede dem, der staa paa samme Standpunkt som jeg, at indtage, undrer det mig noget, thi det er ikke mere end 2 Aar siden, at den ærede Minister, saa vidt jeg forstaa det, udtalte de samme Anskuelse, som jeg nu har gjort mig til Talsmand for. Da der den Gang var et Forslag af mindre Omfang paa Stolevæsenets Omraade til Forhandling her, yttrede den ærede Minister paa Foranledning af et æret Medlem her i Salen: „Spørgsmaalet om en Omordning af Stolevæsenet har jo en Gang været forelagt Rigsdagen, men der er fremkommet saa forskjellige Meninger derom, at det for mine Næser saaledes ud, som om disse Meninger ikke i dette Øieblik laade sig forløse. Der maa derfor gaa nogen Tid hen, indtil Meningerne have faaet Tid til at klare sig paa begge Sider, og da maa man forsøge, om en Overenskomst kan komme i Stand;“ at forsøge det, før et saadant Tidspunkt indtræder, er ikke blot frugtesløst, men kan overmaade let være skadeligt. I Sagens egen Interesse tror jeg derfor det i dette Øieblik er rigtigt at undlade et Forsøg paa en almindelig Omdannelse af Stolevæsenet.“ Disse Udtalelser findes i Folkethingstidenden for 1875—76 Sp. 366. Jeg tilstaa, at jeg ikke formaar at se, hvad der skulde være foregaaet i det Par Aar, der siden ere forløbne, som skulde have gjort det lettere nu at finde en Forsoning og Overenskomst mellem de daværende modsatte Anskuelse. Efter min Overbevisning er Alt, hvad der efter den Tid er foregaaet, af den Bestaaenhed, at en Overenskomst nu er vanskeligere at opnaa end nogeninde.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Fischer): Jeg vil kun bemærke, at Ingen let vil forstaa de Ytringer, det ærede Medlem (Høgsbro) oplæste, saaledes at jeg derved skulde have studt ethvert Forsøg paa at foretage en Løsning af Skolespørgsmaalet ud i en aldeles ubestemt Fremtid. Det Forslag, jeg den Gang fremlagde, var et, som nu tilbids er optaget i det Lovforslag, der her foreligger. Jeg ventede den Gang, saa kort efter at man havde behandlet et Forslag af større Omfang med Hensyn til Stolevæsenet, ikke at opnaa noget Resultat

ved at fremlægge det. Lo Aar ere gaaede siden, og nu har jeg forsøgt at gennemføre et Forslag, som jeg tror er egnet til at kunne lede til Overenskomst (Modsigelse). Jeg kan maasse tage fejl deri, men jeg tror ikke, man kan gjøre gjældende, at det er en Selvmodsigelse, at jeg nu to Aar efter har fremlagt et Forslag, som jeg ikke fandt Anledning til at fremlægge den Gang.

Høgsbro: Jeg har selvfølgelig ingenlunde ment, at den ærede Minister den Gang skulde have studt Sagen ud i en aldeles ubestemt Fremtid, men man maatte efter disse hans Ytringer vente, at Ministeren nu havde oplyst, hvilke Omstændigheder der lode ham formode, at Stillingen nu kunde være gunstigere end den Gang. For mig er det aldeles ufatteligt, hvorledes han har kunnet tro noget Saadant.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Fischer): For mig stiller Sagen sig saaledes, at med hvert Aar, der gaar, inden vi faae en Forandring i vort Stolevæsen, bliver Forandringen mere paatrængende. Der er gaaet 2 Aar, siden jeg omtalte den almindelige Lov om Stolevæsenet, disse 2 Aar indeholde efter mit Skjøn tilstrækkelig Grund til nu at forsøge, hvad jeg ikke den Gang vilde forsøge.

Brig: Naar det ærede Medlem (Høgsbro) mente, at vi ikke kunde behandle denne Sag, fordi Modsætningerne vare saa skarpe, saa ser jeg virkelig ikke nogen Udvei til, at vi nogeninde kunne komme til at behandle Sagen, thi de Modsætninger, som her ere tilstede, ere komne frem næsten til alle Tider, hvor Stolevæsenet har været under en omfattende Behandling. Der vil altid være dem, som tro, at der vindes tilstrækkelig Fremgang derved, at man overlader Stoleundervisningen saa meget som muligt til den frie Konkurrence, medens der paa den anden Side er dem, som altid ville tro, at en Medvirken og Indgriben fra det Offentliges Side er nødvendig, og det er denne Modsætning, som her er tilstede. Om den kommer frem under en mere eller mindre skarp Form, har ikke Noget at sige. Hvis det altsaa er Grunden til, at man ikke forhandler Sagen, vil det først kunne ske i en ubestemt Fremtid. Men det ærede Medlem gjorde ogsaa andre Hensyn gjældende; han tog Hensyn til den politiske Stilling og mente, at Forholdene nu ere saadanne, at vi af den Grund ikke kunne behandle dette Spørgsmaal, og navnlig denne Betragtning var det, jeg tillod mig at rette en Indsigelse imod. Naar derfor det ærede Medlem mente, at min Tak til Ministeren nærmest hidrørte fra, at han nærer de samme Anskuelse som jeg, er det ikke rigtigt; min Tak til Ministeren gif videre, den hidrørte derfra, at han ikke af de Grunde, som ere fremførte af det ærede Medlem, lod sig be-